

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Komisji do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich przy udziale Miasta stołecznego Warszawy, J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., M. B., W. O., E. P., M. P., H. B., M. B., H. M., N. C., L. H., A. W., M. W., B. W., A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. , M. A., M. C., T. C. oraz Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpis,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 maja 2022 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 27 sierpnia 2020 r., sygn. akt XXVII Ca 618/20,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi,
który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2018 r. nr [...] Komisja do spraw usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa (dalej "Komisja") uchyliła własną decyzję z dnia 22 listopada 2017 r. nr R [...]1 w całości i w tym zakresie uchyliła w całości decyzję Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 1 lipca 2009 r. nr [...]2 o ustanowieniu na 99 lat

prawa użytkowania wieczystego na rzecz wskazanych w decyzji osób w łącznym udziale 0,85870 i w tym zakresie odmówiła ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na rzecz następców prawnych dawnych właścicieli nieruchomości warszawskiej położonej przy ul. [...].

Wnioskiem z dnia 21 marca 2018 r. Komisja domagała się dokonania wpisu w dziale II księgi wieczystej nr [...] m.st. Warszawy jako właściciela w udziale wynoszącym 0,85870. Jako podstawę wniosku Komisja wskazała art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa (ówcześnie Dz. U. poz. 718, dalej: ustawa z dnia 9 marca 2017). Do wniosku dołączyła opisane wyżej decyzje Komisji z dnia 22 listopada 2017 r. oraz z dnia 13 marca 2018r. Referendarz sądowy w dniu 5 kwietnia 2018 r. oddalił wniosek. Po rozpoznaniu skargi Komisji na czynność referendarza, Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 15 czerwca 2018 r. uwzględnił wniosek w ten sposób, że wykreślił prawo użytkowania wieczystego, wpisał w dziale II jako właściciela m. st. Warszawę, a ponadto dokonał wykreślenia lokali stanowiących przedmiot odrębnej własności. Wskutek apelacji uczestnika J. sp. z o.o. w W. oraz uczestników A. W. i M. W., Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2020 r. uchylił zaskarżony wpis i sprawę przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu tego orzeczenia kasatoryjnego wskazał, że Sąd Rejonowy przekroczył zakres żądania Komisji mimo związania jego granicami, a zatem naruszył art.626⁸ k.p.c. Komisja domagała się jedynie wpisania m. st. Warszawy jako właściciela, zaś Sąd Rejonowy wykreślił ponadto wpisy dotyczące położonych w tej nieruchomości lokali stanowiących przedmiot odrębnej własności. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał także istoty sprawy.

W zażaleniu na to postanowienie Komisja zarzuciła naruszenie art.386 § 4 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 40 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. w zw. z art.626 § 1 i 2 k.p.c. oraz § 129 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym. Formułując te zarzuty, Komisja

wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie jest skierowane wyłącznie przeciwko rozstrzygnięciu sądu odwoławczego uchylającemu orzeczenie Sądu pierwszej instancji i przekazującemu sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, stąd ocenie Sądu Najwyższego może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu drugiej instancji popełniony przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Najwyższy nie bada natomiast w postępowaniu zażaleniowym jakichkolwiek kwestii odnoszących się do *meritum* sprawy. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem, nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej niż zgłoszona w pozwie, a także gdy nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych lub prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2012 roku, III SZ 3/12, niepubl. oraz z dnia 6 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68). Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek Komisji o wpis, a zatem pozytywnie ocenił dopuszczalność wpisu oraz brak przeszkód do jego dokonania; inną natomiast kwestią jest, czy uczynił to prawidłowo. Przytoczona przesłanka wydania orzeczenia kasatoryjnego nie została przez Sąd Okręgowy uzasadniona przez wskazanie, na czym polegało nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

[as]